

Santiago de Compostela

In het *Museo das Peregrinacións* (het Bedevaartsmuseum) in Santiago de Compostela staat een prachtig albasten beeldje van een vijftiende-eeuwse pelgrim. Gehuld in eenvoudige pij, op sandalen, de heilige schrift in de arm en met de karakteristieke hoed voorzien van de traditionele jacobsschelp. Zo zie je ze vandaag de dag niet veel meer. De meeste pelgrims die nu bedevaart op de Camino de Santiago aanvaarden, hebben een lichtgewicht uitrusting en laten zich hoogstens verleiden tot de aanschaf van een houten pelgrimsstaf. In de kathedraal kunnen zij, net als dat vroeger gebeurde, te biecht gaan bij tal van priesters die in kleine biechthokjes de pelgrims opwachten. Het biedt een enigszins merkwaardige, haast obscene aanblik, om in de door de vele toeristen overvolle kathedraal, de in korte broek en T-shirt geknielde moderne pelgrim open en bloot te biecht te zien gaan.

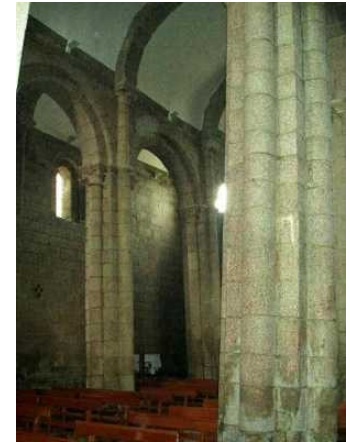


In Galicië, het Noord-Westen van Spanje, dat door de Romeinen "Finis Terrae" werd genoemd, leefde volgens de legende de apostel Santiago, de Spaanse naam voor Jacob, zoon van Zebedeus en broer van Johannes de evangelist. Santiago was de zorg voor de kerstening van de Spanjaarden toevertrouwd, maar bij gebrek aan succes keerde hij terug naar Jeruzalem in het jaar 44 AC, werd gevangengenomen, gemarteld en onthoofd door Herodes Agripa. Zijn discipelen, zo vertelt het verhaal, brachten zijn lichaam naar de oever van de zee waar zij een geheel

opgetuigd schip aantreffen zonder bemanning. Dat vervoerde de apostel over zee naar Galicië, waar hij begraven werd en voor hem een altaar werd opgericht in de buurt van Iria Flavia, de toenmalige hoofdstad van Galicië. De ligging van deze plek raakte in vergetelheid totdat in het jaar 813 de heremiet Pelayo op die plaats een zachte gloed opmerkte en liederen hoorde. Daaraan dankt deze plaats de naam *Campus Stellae* of *Campo de la Estrella* waar de huidige naam Compostela vandaan komt. Pelayo waarschuwde de bisschop van Iria Flavia, Teomidorus, die aan de hand van een inscriptie op de sarcofaag vaststelde dat de gevonden beenderen van Jacobus waren. Hij stelde koning Alfons II in kennis van de vondst die zich daarop naar de plek begaf en de apostel Santiago uitriep tot patroonheilige van het koninkrijk. Ook richtte hij een sanctuarium op waar later de kathedraal zou verrijzen. Vanaf dat moment bleven er zich volgens het verhaal wonderen en verschijningen voordoen die tal van legendes deden ontstaan. Deze legendes spraken de strijders tegen de Moren moed in en motiveerden de pelgrims die in steeds groteren getale hun bedevaart over de Camino de Santiago ondernamen.



De kathedraal van Santiago dateert uit de elfde eeuw en is over de oorspronkelijke kerk heengebouwd die gaandeweg werd afgebroken. Het is een imposant bouwwerk, maar ademt door de voortdurende aanwezigheid van druk fotograferende bezoekers en hun veelal luidruchtige begeleiders een weinig serene sfeer. Wie daarnaar op zoek is, kan terecht in de *Colexiata de Santa Maria a Real de Sar* (kerk van Santa Maria de Sar), ver van het centrum gelegen aan de oostzijde van de spoorbaan.



Het is een bijzondere kerk vanwege de schuinstaande steunpilaren, in oorsprong opzettelijk zo geconstrueerd. En omdat de grond op die plek instabiel is, zijn later aan de buitenkant van de kerk zware steunberen aangebracht om te voorkomen dat de kerk instort.

Terug naar het centrum, naar het Praza do Obradoiro, waaraan behalve de kathedraal ook het gemeentehuis (ayuntamiento) gelegen is. Het doet door de strakke en symmetrische bouwvorm een beetje denken aan het Paleis op de Dam te Amsterdam, maar past veel beter in zijn omgeving zo tegenover de kathedraal en naast het Hostal de los Reyes Católicos. Dit voormalige gastenverblijf voor pelgrims dat eind vijftiende eeuw werd gebouwd op last van de Reyes Católicos (Katholieke koningen), Ferdinand van Aragón en Isabella van Castilië, die de bedevaartsplaats Santiago een warm hart toedroegen. Het Hostal wordt gerekend tot de meest luxueuze hotels van Europa en zal voor slechts een enkele pelgrim te betalen zijn (de kamerprijzen bewegen zich rond de 250 euro per nacht), maar gelukkig is er een nieuw onderkomen voor de pelgrims in het *Convento de Belvís*, een eind uit het centrum en hoog gelegen aan de rand van het Parque de Belvís, van waaruit je overigens een fraai uitzicht hebt op de stad.



Ayuntamiento de Santiago de Compostela



Convento de Belvís

Schuin achter de kathedraal ligt het *Monasteiro e Igrexia de San Martiño Pinario*. Dit klooster dateert uit de vijftiende eeuw en was destijds een van de machtigste en rijkste kloosters van Galicië. Het herbergt een museum waarin onder andere heel fijnzinnige gravures zijn te zien die contrasteren met de overdadige versierkunst die je altijd aantreft in katholieke kerken. De afgebeelde gravure geeft de achterkant weer van de kerk van Santa Maria de Sar.



Vrijwel elke stad van enige omvang meent er goed aan te doen om een museum te bouwen voor hedendaagse kunst en dat verschijnsel tref je ook aan in Galicië. Het *Centro Gallego de Arte Contemporaneo* is een mooi gebouw, zij het niet echt spectaculair en de collectie is niet om over naar huis te schrijven. Als je geluk hebt tref je een expositie met iets bijzonders zoals in mei 2009: het schilderij *la Última Cena* (het laatste Avondmaal) in een modern jasje.



Veel indrukwekkender is de experimentele architectuur in het *Jardín de Vista Alegre Santiago de Compostela* een park aan de Rua das Salvadas aan de zuid-westkant van het historische centrum: Er staan twee opmerkelijke gebouwen, opgetrokken uit het grijze graniet dat in Galicië zo veelvuldig voorkomt: het *Conservatorio Superior de Música* en de *Arteria Noroeste*. Beide zijn ontworpen door de architect Antón García-Abril en dateren uit 2007. Zo eenvoudig van structuur als het conservatorium is, eigenlijk niet meer dan een granieten kubus met subtiele accenten, zo extravagant is de opbouw van de *Arteria Noroeste*.

Dit gebouw is de zetel van *La Sociedad General de Autores y Editores* (Algemene Maatschappij van schrijvers en uitgevers) en is een ontmoetingscentrum voor kunstenaars. Er zijn o.a. werkplaatsen voor audiovisuele experimenten, een auditorium, expositieruimtes en een informatiecentrum in ondergebracht.



Aan de parkzijde is een enorme galerij tussen twee wel zeer bijzondere muren. De ene is opgebouwd uit tienduizenden CD-doesjes en de andere bestaat uit een wirwar van ogenschijnlijk lukraak gestapelde granietblokken. Het zijn adembenemende gebouwen waarop Santiago de Compostela net zo trots kan zijn als op zijn historische bouwwerken.

Willem Peeters, 1 juni 2009